

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/5/2020
Identifikačné číslo spisu:	8516202948
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8516202948.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Sociálnej poisťovne, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8, IČO: 30 807 484, proti žalovanému G. E., narodenému X. B. XXXX, bývajúcemu v H. Ľ., I. L. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom v Starej Ľubovni, Garbiarska 20, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 8 C 6/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. mája 2019, sp. zn. 24 Co 149/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok krajského súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Stará Ľubovňa 4. augusta 2016 domáhala voči žalovanému náhrady škody v sume 11.611,28 eur, ktorú za obdobie od 14. marca 2014 do 13. mája 2016 vyplatila pozostalým po nebohom Š. G. ako obeti dopravnej nehody, ktorú dňa 11. júla 2005 zaviniť žalovaný, za čo bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 24. júna 2008, sp. zn. 4 T 95/2008.

2. Okresný súd Stará Ľubovňa v poradí druhým rozsudkom - po predchádzajúcom kasačnom uznesení odvolacieho súdu z 27. marca 2018 - z 5. septembra 2018, č. k. 8 C 6/2016-172, žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie u žalovaného, v dôsledku existencie poistného vzťahu z povinného zmluvného poistenia k motorovému vozidlu, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode.

3. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 28. mája 2019, sp. zn. 24 Co 149/2018, napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, lebo aj podľa jeho názoru pasívne legitimovaným mal byť poisťovateľ z povinného zmluvného poistenia a nie žalovaný škodca ako vinník dopravnej nehody.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalobkyňa, v ktorom uviedla, že v prejednávanej veci boli voči žalovanému splnené všetky predpoklady zodpovednosti za škodu, ktorá bola v príčinnej súvislosti s ním zavinenou dopravnou nehodou. Tento má len právo, aby za neho poisťovateľ uhradil škodu spôsobenú žalobkyňi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla, ale vo vzťahu k ustanoveniu § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov bola táto skutočnosť irelevantná; poškodená žalobkyňa si mohla iba vybrať, či nárok na náhradu škody si uplatní voči škodcovi, alebo len voči poisťovni, alebo voči obidvom súčasne, lebo všetky tieto subjekty sú pasívne vecne legitimované.

Žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alebo zmeniť a zaviazat' žalovaného na zaplatenie škody v sume 8.495,64 eur, z dôvodu čiastočnej úhrady škody dňa 9. októbra 2018.

5. Žalovaný vo vyjadrení navrhol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po preskúmaní veci v zmysle ustanovení § 438 a nasl. C.s.p. dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

7. Rozhodnutie súdu môže byť, za určitých okolností, nezákonné (protiústavné) aj z toho dôvodu, že podáva nepresný alebo nezrozumiteľný výklad zákonného práva, pretože len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie naplňa ústavné kritériá vyplývajúce z ústavy. Obdobne, ako v skutkovej oblasti, i v oblasti nedostatočne vyloženej a odôvodnenej právnej argumentácie nastávajú podobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti či nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ktoré je v rozpore so zásadami spravodlivého procesu tak, ako sú deklarované v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Odvolací súd nemôže, hoci aj zjavne v jednoduchom prípade, reprodukovat' text ním aplikovaného zákonného ustanovenia a predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia a k nemu, bez ďalšieho, priradiť svoj pôvodný právny záver bez toho, že by bolo súčasne zjavné, akou cestou k tomuto názoru (záveru) dospel, aké argumenty pri tom použil, ako sa vysporiadal s argumentáciou odvolateľky a či pri riešení otázky quid iuris vzal do úvahy i relevantnú judikatúru a právnu vedu, ktorou argumentovala druhá strana sporu. Inak má napadnuté rozhodnutie rysy jurisdikčnej svojvôle a ako také môže byť považované za nezákonné a nespravodlivé rozhodnutie, najmä ak dostatočne konkrétnym spôsobom nevyložil dôvody, pre ktoré sa nestotožnil s judikatúrou predloženou žalobkyňou, ale na strane druhej akceptoval „iné rozhodnutia“ odvolacieho súdu, ktoré danosť pasívnej legitimácie pôvodcu (vinníka) škody posúdili údajne opačne, ktoré však bližšie (či vôbec) nekonkretizoval. V zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu z 27. marca 2018 citované rozhodnutia len vyvracajú argument poisťovne, že žalobkyňa nemá postavenie poškodeného v zmysle „zákona o povinnom zmluvnom poistení“ (bod 15 in fine).

9. Otázkou relevantnou v zmysle namietaného ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom (i) a podať svoje vysvetlenie (názor), ako mala byť táto otázka správne riešená (ii).

10. Z obsahu dovolania žalobkyne (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 C.s.p.) sa podáva, že dovolateľka prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala jednak z nedostatočne vyargumentovaného záveru, že ani ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nezbavuje žalovaného zodpovednosti za škodu v nadväznosti na ustanovenie § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (teda implicitne ide o dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.), a jednak z nesprávneho právneho posúdenia pasívnej legitimácie žalovaného na náhradu (regres) poskytnutých dávok pozostalým v dôsledku smrti ich blízkej osoby pri dopravnej nehode, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný ako vodič motorového vozidla (explicitne ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.).

11.1. Podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; výšku škody preukazuje Sociálna poisťovňa potvrdením príslušnej organizačnej

zložky Sociálnej poisťovne o výške vyplatených dávok.

11.2. Podľa § 238 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení právo na náhradu škody podľa odseku 1 uplatňuje Sociálna poisťovňa v súdnom konaní podľa osobitného predpisu.

11.3. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ako aj škody vzniknutej náhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia.

12. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva, okrem iného v tom, že pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je možné hľadať len v slovách a vetách predpisu, v ktorom sú vždy prítomné aj princípy uznávané demokratickým právnym štátom. Zároveň sa nesmie opomínať, že prijaté rozhodnutie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07).

13. Aplikácia právnych predpisov zo strany súdu môže mať za následok porušenie práva strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napríklad aj vtedy, ak v nej možno vidieť prvok svojvôle, teda ak mu chýba zmysuplné odôvodnenie, alebo v prípade, ak vo svojej podstate vedie k popretiu ich účelu, alebo dôsledkom interpretácie dôjde k zrejmej nespravodlivosti.

14. Odvolací súd pri výklade kolidujúcich právnych noriem nepostupoval v súlade s uvedenými všeobecnými výkladovými pravidlami a svoj odklon pritom takmer vôbec neodôvodnil, čím sa dopustil nezákonnej svojvôle a porušenia princípu viazanosti žalobným návrhom, pretože poškodená žalobkyňa mala možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu, alebo iba poisťiteľa, či poisteného škodcu a poisťiteľa súčasne. Ak žalovala iba poisteného škodcu, nemá to žiaden vplyv na poistný vzťah medzi poisteným a poisťovňou, ani právne postavenie poisteného sa tým nemôže zhoršiť; poistený môže následne žalovať poisťovňu, ak za neho dobrovoľne neuhradí škodu priznanú súdnym rozhodnutím, v ktorom bola stranou sporu iba osoba poisteného škodcu.

15. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci v zásadnej právnej otázke pre správne rozhodnutie, pričom išlo o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. V dôsledku toho bol naplnený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a pre nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že právny názor vyslovený v tomto uznesení je preň záväzný a v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 449 ods. 1, § 450, § 453 ods. 3 a § 455 C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.